

e/ävä PERINTÖ

Unescon yleissopimus
aineettoman kulttuuriperinnön
suojelemisesta

Elävää perintöä ovat mm. • Juhlat ja tavat • Esittävät taiteet •
Suullinen perinne • Luontoa koskeva tietotaito • Käsityötaidot •
Ruokaperinteet • Pelit ja leikit

Hannu Pakarinen

Timo Hukkanen

Lauri Öino

Frans Saukko | Nivala-lehti

ELÄVÄ AINEETON KULTTUURIPERINTÖ

Mitä yhteistä on saunomisella, kansantanssilla, kirkonrotalla ja kalakukolla? Kaikki ovat aineetonta elävää kulttuuriperintöä, joka on läsnä ihmisten arjessa ja juhlassa. Elävä perintö yltää kaikkialle ihmisen toiminnan muotoihin.

Elävä perintö siirtyy sukupolvelta toiselle, se on dynaamista ja jatkuvasti kehittyvää. Elävät perinteet luovat yhteisöllisyyttä, vahvistavat luovuutta ja tarjoavat vaihtoehtoisia tapoja tutustua toisiimme.

Maailmanlaajuinen sopimus

Kansainvälinen sopimus ohjaa elävän kulttuuriperinnön vaalimista. Yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta hyväksyttiin vuonna 2003. Sopimuksen tavoitteena on edesauttaa perinteiden elinvoimaisuutta sekä lisätä tietoisuutta elävän perinnön merkityksestä.

Unescon sopimuksen ytimessä ovat perinteitä harjoittavat yhteisöt. Parasta suojelua on, kun tanssitaan, lauletaan, virkataan, kerrotaan tarinoita ja poimitaan luonnon antimia.

Sopimuksen merkitys on tunnustettu kautta maailman: tällä hetkellä sen piiriin kuuluu jo 180 valtiota. Suomi hyväksyi sopimuksen vuonna 2013 ja Museovirasto vastaa sen toteuttamisesta.

Antti Kallio

Mats Tuominen

Yleissopimus Suomessa

Suomi valtiona on sitoutunut edistämään elävää aineetonta kulttuuriperintöä. Sopimuksen hengen mukaisesti toimeenpanon lähtökohtana ovat perinteitä harjoittavat ihmiset ja yhteisöt.

Sopimusta toteutetaan Suomessa toimilla, jotka edistävät ja turvaavat aineettoman kulttuuriperinnön suojelua yleensä, esimerkiksi koulutukseen, tutkimukseen tai tallentamiseen liittyen. Sopimusta toteutetaan verkostotoimintana elävän perinnön rinkien avulla. Tarkoituksena on tukea yhteisöjen edellytyksiä harjoittaa ja siirtää elävää aineetonta kulttuuriperintöään sukupolvelta toiselle.

Jarmo Niskala

Elävän perinnön luettelointi

Unescon sopimukseen kuuluu osana luettelointi, jonka tarkoituksena on tuoda näkyvyyttä elävälle perinnölle ja jakaa hyviä käytäntöjä. Suomessa tätä työtä tehdään **Elävän perinnön wikiluettelon** avulla, jossa on jo 200 esimerkkiä yli 250 taholta viidellä eri kielellä!

Wikissä esitellään erilaisia perinteitä, taitoja, käytäntöjä, jotka ovat tärkeitä isoille tai pienille yhteisöille. Se tarjoaa erilaisille yhteisöille mahdollisuuden esitellä omaa elävää perintöään sekä tarjota uutta tietoa. Luettelo on elävä asiakirja, jota täydennetään ja päivitetään jatkuvasti. Tule mukaan täydentämään!

Wikiluettelosta on mahdollista tehdä ehdotuksia elävän perinnön kansalliseen luetteloon, jossa on 64 kohdetta. Tästä luettelosta on mahdollista hakea **Unescon kansainvälisiin aineettoman kulttuuriperinnön luetteloihin**. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää sekä kansalliseen luetteloon otettavista kohteista että Unescon luetteloihin tehtävistä ehdotuksista. Suomen kohteet Unescon luetteloissa ovat saunomisperinne Suomessa (2020), kaustislainen viulunsoitto (2021) ja pohjoismainen limisaumaveneperinne (2021).

Unescon kansainvälisistä luetteloista löytyy jo lähes 600 kohdetta 131 maasta. Tähän aarreaittaan voit tutustua Unescon sivuilla ich.unesco.org/en/div

Pudasjärven kaupunki | Juha Nyman

anneleino | Pixabay

Päivi Kosonen | Museovirasto

Jeppomenuet; wiki.aiheetonkulttuuriperinto.fi.
Yksityinen valokuva.

Toiminta on parasta suojelua: lauletaan, tanssitaan, juhlietaan, sienestetään, hiihdetään, vitsaillaan, virkataan ja näin tuetaan perinteiden elinvoimaisuutta.

Tivoli Seiterä

- Elävän perinnön wikiluettelossa 200 kohdetta yli 250 eri toimijataholta | wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi
- Elävän perinnön kansallisessa luettelossa 64 kohdetta
- Neljä elävän perinnön rinkiä, joissa mukana 100 tahoa
- Yli 120 videotallennetta | [Elävä perintö YouTubessa](#)
- Ajankohtaiset kuulumiset | www.facebook.com/elavaperinto
- Oppimateriaalisivusto | opi.aineetonkulttuuriperinto.fi

www.aineetonkulttuuriperinto.fi

LUE LISÄÄ JA OTA YHTEYTTÄ!

Leena Marsio
Erikoisasiantuntija, Museovirasto
leena.marsio@museovirasto.fi
+358 29533 6017

Museovirasto